

К. М. Біницька, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

**СПІЛЬНЕ ТА ВІДМІННЕ У ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ ВИЩИХ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА ТА УКРАЇНИ**

Біницька К. М.

Спільне та відмінне у діяльності сучасних вищих педагогічних навчальних закладів Республіки Польща та України

Початок ХХІ ст. характеризується інтенсивним розвитком сучасних вищих педагогічних навчальних закладів у різних країнах. У статті визначені спільні та відмінні риси діяльності та розвитку вищезгаданих закладів Республіки Польща та України.

Ключові слова: вищі педагогічні навчальні заклади Республіки Польща та України.

Биницкая Е. Н.

Общее и различное в деятельности современных высших педагогических учебных заведений Республики Польша и Украины.

Начало ХХІ века характеризуется интенсивным развитием современных высших педагогических учебных заведений в разных странах. В статье определены общие и различные черты деятельности и развития вышеупомянутых заведений Республики Польша и Украины.

Ключевые слова: высшие педагогические учебные заведения Республики Польша и Украины.

У сучасному світі з його високими технологіями, які постійно розвиваються, великі надії покладаються на освіту як головну умову підготовки і виховання майбутнього покоління. Аналіз зарубіжного педагогічного досвіду, головним і основним аргументом якого є вимоги щодо перебудови та вдосконалення освітньої сфери в нашій країні, визначає необхідність запровадження модернізаційних процесів в системі роботи вищих педагогічних навчальних закладів з питань підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів відповідно до зростаючих вимог суспільного життя.

Протягом останніх десятиріч були здійснені ґрунтовні дослідження проблем освіти в Республіці Польща як з боку польських, так і з боку українських науковців. Закономірно, що найбільш актуальний матеріал щодо різних складових освітньої системи Польщі містять праці польських дослідників: професійна підготовка вчителів (В. Войтинського, К. Павловського, З. Рути), інтеграційні процеси в освіті (С. Квятковський, І. Вільш, І. Возняк, Р. Герлах); теорія і методика професійної освіти (Я. Фігурський, К. Симела, Б. Урбан, К. Полак) та інших. В Україні порівняльно-педагогічні дослідження з проблем розвитку освіти в Польщі здійснені Н. Ничкало (розвиток польської педагогічної науки), Т. Десятовим (розвиток сучасної системи неперервної освіти), А. Василюк (професійно-педагогічна підготовка вчителів), А. Каплуном (розвиток сільськогосподарської професійної школи), І. Ковчиною (реформування загальної середньої і педагогічної освіти), Л. Юрчук (стан і тенденції розвитку системи післядипломної педагогічної освіти), С. Когут (сучасна система підготовки соціальних педагогів) та іншими [1, с. 4].

Вивчення спільних та відмінних рис діяльності вищих педагогічних навчальних закладів у Республіці Польща та порівняння їх роботи з діяльністю та розвитком вищих педагогічних навчальних закладів України є однією з найважливіших передумов встановлення загальних закономірностей, тенденцій і перспектив розвитку вищих педагогічних навчальних закладів, визначення співвідношення між загальними та одиничними аспектами їх діяльності, між одноразовими та постійно діючими чинниками розвитку вищих педагогічних навчальних закладів.

Як зазначає у своєму дисертаційному дослідженні Е. Нероба у сучасних міжнародних документах щодо модернізації системи освіти („Болонська декларація” (1999), „Роль університетів у Європі знань” (2003); програми: „Європейська стратегія зайнятості” (2000), „Меморандум про неперервну освіту” (2000) та інші) зазначається, що освітні зміни мають сприяти пристосуванню й адаптації людей до нових соціально-економічних реалій [3,

с. 3].

Обираючи для проведення порівняльного аналізу саме діяльність вищих педагогічних шкіл Республіки Польща, ми виходили з наступних міркувань: цю країну відрізняє значний внесок у скарбницю світової педагогічної культури, вона пройшла багатовіковий шлях розвитку вищих навчальних закладів. І найголовніше – між Україною та Республікою Польща є спільні історичні та культурні умови створення та розвитку вищих педагогічних навчальних закладів; реформування системи вищої освіти Республіки Польща проходить на фоні яскраво виражених інтеграційних процесів – країна досить успішно інтегрується в Європейську спільноту. Процес інтеграції до Європейської спільноти впливає на усі сфери життя польського суспільства: вищі педагогічні навчальні заклади Республіки Польща задіяні в реалізації освітніх програм Європейського Союзу, відбувається активна робота щодо взаємного визнання дипломів про вищу освіту. Оскільки і в Україні робляться перші кроки для участі у формуванні єдиного європейського освітнього простору, в країні активно використовувати позитивний досвід Західноєвропейських держав є актуальним; вищі педагогічні навчальні заклади Республіки Польща також є цікавими для українських дослідників вивчення історичних педагогічних традицій, а саме: активного проведення наукових досліджень в межах навчального закладу.

Основним завданням сучасної вищої педагогічної освіти України є процес модернізації, реформації освітньої системи. За цих умов вивчення й усвідомлення світових тенденцій у сфері вищої педагогічної освіти, удосконалення мережі вищих навчальних закладів має важливе теоретичне і практичне значення, що становить основу для прогнозування і розвитку національної вищої педагогічної освіти, в контексті наближення до європейських освітніх стандартів. При виробленні стратегії розвитку вищої педагогічної освіти в Україні особливо важливим є досвід Республіки Польща з розвитку педагогічної освіти, яка зробила європейський вибір. У цьому контексті досвід нашого стратегічного партнера Польщі, здобутий у процесі

реформування власної освітньої системи, є надзвичайно цінним для нашої держави. Цей досвід може стати у нагоді нашим політикам і освітянам під час продовження реформування української системи освіти.

Порівняльний аналіз діяльності вищих педагогічних навчальних закладів Республіки Польща та України дозволив виявити спільне для обох держав а саме: моделі організації педагогічної освіти, технологія відбору студентів на перший курс, джерела фінансування та напрями діяльності вищих педагогічних навчальних закладів.

Зміни в суспільно-політичному житті України та Республіки Польща є однією з найбільш вагомих ознак сучасного часу. Процеси реорганізації відбуваються у розвитку і функціонуванні вищих педагогічних навчальних закладів, але в кожному окремому закладі вони відбуваються по-різному, враховуючи ті чи інші суб'єктивні чи об'єктивні чинники. Спільне та відмінне у діяльності сучасних вищих педагогічних закладів Республіки Польща і України можна оцінювати з різних позицій: яким чином заклади змінюють свій статус (залишаються вищими навчальними закладами з педагогічним спрямуванням, реорганізуються в академії чи університети з різними напрямками надання освітніх послуг); з організаційної структури та форми навчально-виховного процесу в закладах; як заклади реагують на потреби ринку праці у кваліфікованих працівниках (які відкриваються напрями підготовки); по кількості студентів, що навчаються у закладах; по яких напрямках проводиться навчально-виховна та науково-дослідна роботи в закладах та інше [6, с. 13 – 22].

На сьогодні в Республіці Польща, стан розвитку системи вищої освіти, зокрема вищих педагогічних навчальних закладів та їх системи управління ґрунтується на ст. 70 Конституції Республіки Польща, яка гарантує право кожному громадянину країни здобуття вищої освіти, автономію вищих навчальних закладів. Реформи які розпочались з 1990 р. мають активний характер, а радикальні зміни спричинили до надання дозволу на створення недержавних (приватних) вищих навчальних закладів та нових форм оплати за

деякі освітні послуги. У конституції зазначається, що кожний громадянин має право на загальний і рівний доступ до отримання освіти [5]. Слід зазначити, що аналогічні положення зазначені у ст. 53 Конституції України, а саме: „Громадяни мають право безоплатно здобути вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі” [2].

Проаналізувавши діяльність вищих педагогічних навчальних закладів Республіки Польща та України можна прийти до висновку, що сьогоденний стан розвитку вищих навчальних закладів зумовлений процесом демократизації системи вищої освіти, орієнтації на її загальнодоступність та розвиток індивідуальних здібностей студентів. Діяльність закладів спрямована на розвиток усіх ланок системи освіти шляхом покращення педагогічної освіти та проведення науково-педагогічних досліджень, орієнтація на університетську систему підготовки учителів.

У період другої половини ХХ – початку ХХІ ст. і в Республіці Польща, і в Україні відбувалися процеси переходу від елітарного характеру здобуття вищої освіти до доступності та масового характеру здобуття вищої освіти громадянами. На початку ХХІ ст. відбувається процес гармонізації системи вищої освіти під час входження до Болонського процесу, що створило передумови до мобільності студентів та науково-педагогічних кадрів (програми Socrates Erasmus). Структурні зміни, які відбуваються в системах вищої педагогічної освіти країн регулюють пропорції між державними та контрактними формами замовлення на підготовку фахівців, стаціонарною та дистанційною формою навчання. Особливістю діяльності польських державних вищих навчальних закладів є те, що всі студенти мають право навчатися безкоштовно на стаціонарній формі навчання (громадяни Республіки Польщі, особи, які мають Карту поляка). Спільною рисою у розвитку вищої педагогічної освіти і Республіки Польща, і України є те, що за останні двадцять років збільшилася кількість вищих навчальних закладів, цьому процесу сприяла відмова польської влади від надмірної централізації у сфері вищої освіти та прийняття нових демократичних законів (і в Польщі, і в Україні збільшилася

кількість вищих навчальних закладів за рахунок створення приватних навчальних закладів, навчання в останніх для більшості студентів є за контрактною формою).

Якщо провести порівняльний аналіз діяльності вищих педагогічних навчальних закладів України та Республіки Польща то можна виділити деякі спільні та відмінні риси.

І в Україні, і в Республіці Польща у вищих педагогічних навчальних закладах основним нормативно-правовим документом є Статут, який визначає: права та обов'язки власника; обсяги та напрями підготовки фахівців у навчальному закладі; основні засоби (розмір статутного фонду, порядок створення, діяльність та повноваження органів управління вищим навчальним закладом, права та обов'язки керівника; порядок обрання представників до органів громадського самоврядування; джерела надходження та порядок використання коштів та іншого майна вищого навчального закладу; порядок звітності, контролю за здійсненням фінансово-господарської діяльності; концепцію освітньої діяльності; порядок внесення змін до Статуту вищого навчального закладу; порядок реорганізації та ліквідації вищого навчального закладу; повна назва навчального закладу, юридична адреса, дата прийняття рішення про створення затверджується вищестоящою установою – Міністерством освіти і науки, молоді і спорту або обласними управліннями освіти. У вищих педагогічних навчальних закладах Республіки Польща Статут навчального закладу розробляється та затверджується Сенатом закладу та ін. Так, в Україні Статут вищого навчального закладу розробляється на основі діючого законодавства та законів, а саме відповідно закону „Про вищу освіту”.

І в польських, і в українських сучасних вищих педагогічних навчальних вищезгаданих закладах активно використовують студентоорієнтоване навчання, котре враховує різноманіття індивідуальних запитів щодо змісту, форм, методів, термінів навчання [4, с. 162].

Спільним є ступеневість вищої освіти, яка полягає у здобутті різних освітньо-кваліфікаційних рівнів на відповідних етапах (ступенях) здобуття

вищої освіти. Ступеневість вищої освіти може бути реалізована як через безперервну програму підготовки, так і диференційовано, відповідно до структури ступеневості.

До спільних напрямів діяльності вищих педагогічних закладів Республіки Польща та України можна віднести приєднання до Болонської системи навчання та кредитно-трансферної системи оцінювання. Як і в Україні, так і у Республіці Польща вища педагогічна освіта здійснюється відповідно до вимог Болонської системи. Після закінчення вищого навчального закладу випускники мають право отримати освітньо-кваліфікаційний ступінь „бакалавр” чи „магістр”. Однаковий є і термін навчання, який триває від трьох до п’яти років (відповідно „бакалавр” – 3-4 роки, а „магістр” – 4,5-5 років).

Спільними є і форми підготовки фахівців (стаціонарна, заочна та вечірня, екстернатна форми навчання), але слід відмітити, що у вищих педагогічних навчальних закладах Республіки Польща більша частина студентів, здобувають вищу освіту на заочні форми навчання. Причиною цього є те, що ці студенти вже вищу непедагогічну освіту, але працюють у соціальній сфері (державні службовці, поліцейські, соціальні працівники) і тому змушені здобувати другу вищу освіту у вищих педагогічних навчальних закладах, що є необхідною умовою для виконання їх професійних обов’язків. І в Україні, і в Республіці Польща навчально-виховний процес здійснюється у формі лекцій, практичних та лабораторних занять, семінарів. У вищому навчальному закладі можуть визначати та проводити й інші види навчальних занять. Однією із головних складових в підготовці майбутніх учителів саме у вищих педагогічних навчальних закладах є навчально-педагогічна практика, яка проводиться протягом усього навчального року та встановлюється у кожному навчальному закладі окремо. Тут слід зазначити, що кількість навчальних годин, які виділяються на проходження педагогічної практики у вищих педагогічних навчальних закладах є набагато більшою ніж на педагогічних напрямках навчання в університетах.

Однаковим в обох країнах є поділ навчального року на два семестри – зимовий та літній. Як в Україні так і в Республіці Польща навчальний семестр закінчується екзаменаційною сесією, але є деякі відмінності: якщо студент не склав сесію, він має можливість повторно перездати екзамени на поправній сесії, яка є платною та дозволяє перездачу лише двох навчальних предметів. Якщо ж студент надалі не закінчує успішно повторну сесію, то його залишають для проходження повторного навчального курсу. Для того щоб отримати будь-який освітньо-кваліфікаційний рівень, студенту необхідно виконати навчальні плани, захистити дипломні роботи та успішно скласти фахові іспити [4, с. 122, 124].

Вищі педагогічні школи Республіки Польщі впродовж досліджуваного періоду пройшли шлях перетворень; відбувся процес реорганізацій в академії, педагогічні університети та університети. Аналогічні перетворення відбувались і з українськими педагогічними навчальними закладами (наприклад, на сьогодні у Республіці Польща функціонують такі вищі педагогічні навчальні заклади: вищі педагогічні школи та академії, педагогічні університети та педагогічні інститути при класичних університетах; в Україні – педагогічні училища, коледжі, педагогічні інститути, академії, педагогічні університети та педагогічні інститути при класичних університетах). Українські та польські вищі педагогічні навчальні заклади відрізняються за напрямками підготовки та спеціальностями, але спільними напрямками підготовки є навчання вихователів для дошкільних навчальних закладів та вчителів початкових класів.

Спільним у освітній системі обох країн є поділ вищих навчальних закладів за таким критерієм, як кількість студентів. У вищезгаданих країнах функціонують досить великі вищі педагогічні заклади (понад 10 тис. студентів; великі (5 – 10 тис. студентів); середні за кількістю заклади (1,5–5 тис студентів.); малі заклади (менше 1,5 тис.). Також однаковим є те, що навчальні заклади знаходяться у містах (в Україні це переважно міста обласного підпорядкування, а у Республіці Польща – воєводського значення).

І в Республіці Польща, і в Україні щорічно зростає відсоток студентів, які навчаються на платній основі, але в Республіці Польща податкове законодавство сприяє розвитку приватних вищих навчальних закладів та прийому студентів на платну форму навчання у державних вищих педагогічних навчальних закладах.

Випускники вищих педагогічних навчальних закладів України та Республіки Польща отримують дипломи про вищу освіту державного зразка та додатки до них. У дипломі вказується отриманий освітньо-кваліфікаційний рівень та здобута кваліфікація. У додатку до диплома вказуються академічні і професійні права фахівця, перелік вивчених навчальних дисциплін, їх обсяг та отримані оцінки (бали). Документи про вищу освіту, видані українськими вищими педагогічними навчальними закладами визнаються державою і дійсні на всій території України, а польський диплом – це диплом європейського зразка, його визнають у Європейському Союзі та у більшості країн світу.

Студенти та науково-педагогічні працівники вищих педагогічних навчальних закладів Республіки Польща більш активно приймають участь у міжнародних освітніх та науково-дослідних проектах, кожен вищий педагогічний навчальний заклад активно співпрацює з вищими навчальними закладами Англії, Німеччини, Франції, Іспанії, Ірландії, США, Канади, України, Росії та інших країн; науково-педагогічні працівники і студенти мають вільний доступ до проходження стажування, відвідання конференцій, семінарів, проведення міжнародних науково-дослідних робіт. Аналіз діяльності вищих педагогічних навчальних закладів Республіки Польща й України на початку XXI ст. свідчить, що спостерігається тенденція до зростання відкритості навчальних закладів, збільшення кількості та результативності співпраці із колегами з інших країн, відбувається процес поступової планомірної інтеграції закладів в європейський освітній і культурний простір.

Після проведеного аналізу діяльності польських та українських вищих педагогічних навчальних закладів нами було визначено і відмінні риси. До

відмінних рис в діяльності вищих педагогічних навчальних закладів Республіки Польща та України:

– в Україні вищі педагогічні навчальні заклади проводять фахову підготовку студентів за 4 освітньо-кваліфікаційними рівнями („молодший спеціаліст”, „бакалавр”, „спеціаліст” та „магістр”), а Республіка Польща вже перейшла на Болонську систему підготовки фахівців за 2 освітньо-кваліфікаційними рівнями („бакалавр („ліценціат”), „магістр”).

У цій європейській країні можливо отримати освіту відразу за програмами підготовки „магістр”. Відрізняються наукові ступені, які здобуваються науково-педагогічними працівниками, так у Республіці Польща це – доктор філософії та доктор хабілітований, а в Україні – кандидат наук та доктор наук. Відрізняється і процес присвоєння наукових ступенів, у Республіці Польща – науковий ступінь доктор філософії присвоюється у вищому навчальному закладі, а науковий ступінь доктор хабілітований надається президентом Польщі. В Україні наукові ступені присвоюються після прилюдного захисту у спеціалізованих вчених радах при вищих навчальних закладах або наукових установах;

– у вищих педагогічних навчальних закладах Республіки Польща значно ширший перелік напрямів та спеціальностей підготовки фахівців, аніж у вищих педагогічних навчальних закладах України;

– вищі педагогічні навчальні заклади Республіки Польща мають значно більшу автономію у питаннях визначення напрямів підготовки фахівців, визначення навчальних програм та з питань фінансово-господарської діяльності закладів, що затверджено у законі „Про вищу освіту”, ніж українські вищі навчальні заклади;

У вищих педагогічних навчальних закладах Республіки Польща значно більшій кількості осіб надаються освітні послуги на заочній та післядипломній формі навчання (частка студентів, які здобувають освіту на заочній формі навчання, перевищує половину від загальної кількості студентів). Відрізняється і організація навчального процесу: на заочній формі підготовки програми

навчання є набагато простішими від програм стаціонару; заняття проводять чотири дні на місяць, випускники, які здобували освіту за заочною програмою навчання отримують диплом за той же термін навчання, що і на стаціонарній формі.

Вищі педагогічні навчальні заклади Республіки Польща відрізняються за організаційною структурою (структурними підрозділами). Наприклад, до складу вищих педагогічних навчальних закладів Польщі входять відділи, інститути, загальноуніверситетські кафедри та міжвідділові одиниці. До організаційної структури вищих педагогічних навчальних закладів України входять інститути, факультети (відділення), кафедри, циклові комісії. Спільною ж ланкою в організаційній структурі і в польських, і в українських вищих педагогічних навчальних закладів є кафедра – основний структурний підрозділ відділу (факультету), яка з навчально-методичної діяльності підпорядкована декану. До складу кафедри входять науково-педагогічні працівники (професори, доценти, викладачі), обслуговуючий персонал (методисти, лаборанти). Кафедрою керує завідувач кафедри (обов'язковою умовою є отримання цієї посади є наукове звання).

Є відмінність і в календарних датах початку і закінчення навчального року; в Україні навчальний рік розпочинається 1 вересня та закінчується у червні наступного року, а в Республіці Польща навчальний рік розпочинається 1 жовтня та закінчується у червні наступного року.

Відрізняється і період прийому документів по вступу до вищих навчальних закладів країн: в Україні згідно з чинним законодавством абітурієнти мають право подавати документи на навчання та здавати вступні іспити для вступу на навчання у ВНЗ лише один раз на рік (влітку), а в Республіці Польща вступна кампанія проводиться двічі на рік. Як вже зазначалось, автономія польських вищих навчальних закладів є досить високою, тому умови прийому і підготовки абітурієнтів визначаються безпосередньо у самих вищих навчальних закладах індивідуально.

Відмінними є підходи до надання стипендії студенту: у польських державних вищих навчальних закладах стипендія складається з соціальної та наукової. Соціальна стипендія залежить від рівня доходів студента і може призначатись за його клопотанням. Схема призначення цієї стипендії подібна до тієї за якою українські громадяни одержують субсидії. Наукова стипендія залежить від успішності навчання кожного студента. Схеми призначення стипендій у кожному вищому навчальному закладі мають свої особливості, їх призначенням і виробленням механізму розподілу займаються органи студентського самоврядування.

Особливістю є те, що у вищих педагогічних навчальних закладах Республіки Польща обов'язковою вимогою є вивчення студентами двох іноземних мов. Обов'язковою для вивчення є англійська мова, а другу мову студенти обирають самостійно на свій вибір (російська, німецька, французька, іспанська, італійська) та мають право скласти міжнародний екзамен на знання обраної мови. Слід зазначити, а останні десять років значно зріс інтерес польської молоді до вивчення іноземних мов, інформаційних технологій, до проведення науково-дослідної діяльності, ці зміни зумовлені приєднання держави до Європейської співдружності та активною підтримкою наукової діяльності студентів у польських вищих педагогічних навчальних закладах. У цьому напрямі своєї діяльності польські вищі педагогічні навчальні заклади активно використовують досвід і фінансову підтримку країн-членів Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки.

Таким чином, Республіка Польща та Україна – це країни, що динамічно розвиваються, і їхні вищі педагогічні заклади володіють широкими можливостями для навчання молоді, вони прагнуть надати якісну вищу освіту, намагаються збагачувати знання своїх студентів, покращують навички, орієнтуючись на міжнародний досвід, та мають багато спільних рис у діяльності своїх вищих педагогічних навчальних закладів. Як і у польських, так і в українських вищих педагогічних навчальних закладах та на педагогічних відділах університетів впроваджуються найвищі стандарти навчання, які

відповідають усім міжнародним критеріям. Заклади постійно рухаються вперед і розвиваються, що є основною рушійною силою соціального та економічного розвитку країн. У закладах працюють висококваліфіковані науково-педагогічні працівники; у навчально-виховному процесі використовують сучасні засоби навчання; постійно здійснюється підготовка по різних напрямках та спеціальностям.

Всі вищезгадані умови роблять українські та польські вищі педагогічні навчальні заклади привабливими для навчання студентів. Основною метою їх діяльності є підготовка висококваліфікованих педагогічних кадрів для країни та підтримка особистого розвитку кожного громадянина, вдосконалення його фахових знань.

Проаналізувавши спільні та відмінні риси в діяльності вищих педагогічних навчальних закладів Республіки Польща та України можна прийти до висновку, що усвідомлення якості діяльності та розвитку педагогічних навчальних закладів є фундаментом для розвитку всієї системи освіти. Для подальшого розвитку вищих педагогічних навчальних закладів необхідно враховувати такі фактори: акцент діяльності має концентруватися на ключових питаннях у розвитку педагогічного навчального закладу; забезпечення права на гнучкість у способах підготовки кваліфікованих фахівців для потреб ринку праці; врахування міжнародних аспектів діяльності вищих педагогічних навчальних закладів з огляду на світові тенденції до глобалізації.

Таким чином, провівши порівняльний аналіз діяльності вищих педагогічних навчальних закладів Республіки Польща та України можна ствердити, що основною спільною рисою діяльності є врахування сучасних вимог суспільства до підготовки майбутніх вчителів з активним використанням науково-технічних досягнень та інтеграція в світовий освітній простір.

Вважаємо, що знання викладених спільних та відмінних рис у діяльності вищих педагогічних шкіл Республіки Польща можуть бути корисними під час модернізації діяльності українських вищих педагогічних навчальних закладів.

Література

1. **Громов Є. В.** Сучасні тенденції розвитку професійної технічної освіти у Польщі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. : 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти” / Є. В. Громов. – Вінниця, 2010. – 22 с.
2. **Конституція України** [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141 – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. – Загол. з екрану.
3. **Нероба Е.** Професійна підготовка інженерів-педагогів у вищих технічних навчальних закладах Польщі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. : 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти” / Е. Нероба – К., 2004. – 24 с.
4. **Сисоєва С. О.** Освітні системи країн європейського Союзу: загальна характеристика / Світлана Сисоєва, Тетяна Кристопчук. – Рівне : Овід, 2012. – 352 с.
5. **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/2.htm>. – Загол. з екрану.
6. **Szymacski M. J.** Kształcenie pedagogiczne w szkołach wyższych w warunkach (nie) zmiany / Mirosław J. Szymacski / Nowa szkoła. – 2010. – Nr. 9. – S. 13 – 22.

Binyts'ka K. M.

Common and different in activity of modern higher pedagogical educational institutions of the Republic of Poland and Ukraine

Beginning of the XXI century is characterized by intensive development of modern higher pedagogical educational institutions in different countries. Common and different lines of activity and development of the above-mentioned institutions of the Republic of Poland and Ukraine are determined in the article.

Key words: higher pedagogical educational establishments of Republic of Poland and Ukraine.

Відомості про автора

Біницька Катерина Миколаївна – викладач кафедри шкільної педагогіки та психології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії. Основні наукові інтереси зосереджені навколо проблематики розвитку вищих педагогічних шкіл Республіки Польща (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.).

Стаття надійшла до редакції 06.12.2012 р.
Прийнято до друку 21.12.2012 р.